

Under sommarmånaderna 2016 ökade antalet campylobacterfall hos människor med 23 procent jämfört

med fjolåret. Fjäderfä anses vara den viktigaste smittkällan för *Campylobacter*-infektion och flera förändringar i konsumtionsmönstret av kyckling kan ligga bakom ökningen. Epizteln är denna gång sammanställd av Mikael Propst, SVA.

CAMPYLOBACTERINFEKTIONERNA HAR ÖKAT I ANTAL

Campylobacterios är den mest rapporterade zoonosen hos människa i ett flertal länder, inklusive Sverige. Antalet rapporterade fall har ökat de senaste åren både i Sverige och i resten av EU. Det finns en tydlig säsongsvariation med fler rapporterade insjuknanden under sommaren. Under sommarmånaderna 2016 ökade antalet campylobacterfall med 23 procent jämfört med fjolåret. Det skedde också en ökning av antalet fall 2013–2014 och 2014–2015, vilket under en femårsperiod inneburit en kraftig uppgång.

I den svenska rapporteringen finns regionala skillnader i campylobacterincidensen. Forskarna känner inte till varför förekomsten varierar mellan olika län men skillnaden kan bero på olikheter mellan laboratorier, provtagningskriterier eller faktiska variationer.

Vid ett flertal tidigare studier har det indikerats att fjäderfä är den viktigaste smittkällan till *Campylobacter*-infektion. Smittvägen för människa kan dock, förutom konsumtion av kycklingkött, även vara exponering via miljön. I Sverige finns ett övervakningsprogram för *Campylobacter* hos svensk kyckling. Det har Svensk Fågel som huvudman och syftet är att minska förekomsten av smittämnet hos kyckling. Under samma period som en ökning av humanfall noterats under 2016 har *Campylobacter*, trots övervakningsprogrammet, påvisats hos en större andel kycklingflockar jämfört med tidigare år.

FOTO: BENGT EREBERG, SVA

Under samma period som en ökning av humanfallen ses 2016 har *Campylobacter*, trots övervakningsprogrammet, påvisats hos en större andel kycklingflockar jämfört med tidigare år.

Generellt har den svenska produktionen och konsumtionen av kycklingkött ökat, liksom importen av kycklingkött. Dessutom har försäljningen av ekologisk kyckling ökat. *Campylobacter* förekommer ofta hos kycklingar som fötts upp ekologiskt eller med tillgång till utevistelse. I år har även försäljningen av färsk kyckling ökat jämfört med försäljningen av fryst kyckling. *Campylobacter* är känsliga för frysning och upptining vilket innebär att det är mer sannolikt att färsk kyckling är kontamine-

rad med *Campylobacter* än djupfryst kycklingkött. *Campylobacter* dör vid upphettning men en korskontamination sker lätt vid bristande hygienrutiner i köket.

Även i Danmark, som har en stor kycklingproduktion, noterades en ökning av antalet fall hos människa och en ökning av andelen campylobacterpositiva kycklingar under samma period.

Eftersom större delen av humanfallen med *Campylobacter* är sporadiska är smittspårning problematisk. *Campylobacter*-isolat typas inte rutinmässigt vilket leder till att spridda utbrott inte upptäcks. Det är nu viktigt att bryta den ökande incidensen av campylobacterfall. I detta arbete behövs insatser från alla parter i kedjan från jord till bord.

FAKTA OM CAMPYLOBACTERSMITTA

Campylobacter är den vanligaste rapporterade bakteriella orsaken till tarmsjukdom hos människor i Sverige och övriga Europa. Här bedrivs därför ett övervakningsprogram för *Campylo-*

bacter sedan 1991. Andelen positiva slaktkycklingflockar minskade från 20 procent i början av programmet till 11,6 procent 2015.

Campylobacterios hos människa är anmälningspliktig enligt smittskyddslagen. *Campylobacter*-förekomst hos slaktkyckling är anmälningspliktig.

Symtom hos människa

Akuta symtom består av diarré, kräkningar, buksmärter, feber och illamående. Komplikationer och följsjukdomar såsom irritabel tarm, reaktiv artrit och Guillain-Barrés syndrom förekommer i enstaka fall.

Sjukdomsstatistik

De senaste åren har mellan 7 000 och 9 000 fall hos människor rapporterats årligen i Sverige. Mörkertalet är dock stort och det verkliga antalet bedöms vara drygt tio gånger fler. Av dessa är cirka 40–50 procent inhemska fall, övriga är utlandsresenärer som smittats t ex under semester i södra Europa eller Sydostasien. ■

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

First announcement

NKVet Symposium 2017

(Nordic Committee for Veterinary Scientific Cooperation)

Control- and surveillance programs for health and welfare in production animals

11 and 12 January 2017, Campus Adamstua, Oslo, Norway

The symposium will cover

- An overview of the control- and surveillance programs in the Nordic countries
 - current surveillance programs
 - purpose and history
 - means and methods
 - costs and benefits
- New methods in the field and in the laboratory
- Design of programs – epidemiological considerations
- One health perspectives
- Future regulations – politics and trade
- The role of the industry vs. government authorities

Further details will be posted at www.nkv.org